

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
 Dumineca 15 Febr. st. v.
 27 Febr. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
 Redactiunea in
 Közép-utca nr. 395.

Nr. 14.

ANUL XVII.
 1881.

Prețul pe un an 10 fl.
 Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
 de an 2 fl. 70 cr.
 Pentru Români'a 2 galbeni.

Scrisoare adresata redactorului.

Mircesci 2/14 febr. 1881.

Domnul meu!

Pintre hârtiile mele gasesc un manuscris ce nu lipsese de ore-care interes in privirea datei sale și a ocaziunii la care a fost compus. Este un prolog in versuri, destinat a fi pus in musica, și executat la inaugurarea teatrului celui mare din Bucuresci.

Autorul, dl Costachi Caragiăli a fost unul din cei antai tineri Români care au imbratișat carier'a dramatica. Elev distins al repausatului Aristia, el a fost in-
 amarat de art'a teatrului și într'un șir de mulți ani a luptat cu dificultățile vieții care au fost și sunt încă astadi partea actorilor nostri. Dar nu s'a descorajat până când bețrețele l'au lipsit de puteri.

Pe la anul 1844 Caragiăli se gasia la Iasi, și a creat cu mare succes rolul cel mai principal din comedi'a „Jorgu dela Sadagura“, apoi s'a dus de a format o trupa in Bucuresci, unde ca director, ajunsese apröpe de o ruina completa, atât erä de puçin susținut pe atunce tot ce erä național.

Pe când in se erä gata să inchiada teatrul, i veni ideia să pue in scena pe „Jorgu dela Sadagura“, in care avusese atata succes la Iasi, și acesta inspirație l'a scapat de naufragiu. Ca prin varg'a unei vrajitoare, sala teatrului se umplu de spectatori, receta se mari, și comedi'a fu așa de gustata de publicul Bucurescian, încat însusi Voda Bibescu veni să asiste la una din reprezentații. In acea sera memorabila guvernul se gândi mai serios la nou'a instituție a teatrului național și o ajuta cu o subvenție de 300 galbeni pe an.

Costachi Caragiăli in aventul seu artistic, a fost și actor și director și autor. El a compus mai multe drame (preparate cu ore-cari anachronisme de cari însusi ridea mai târziu) și între alte scrieri, prologul alaturat. Ve comunic o copie de pe el, nu ca o piesa de inalta literatura, dar ca un testimoniü al activității spiritelor la anul 1852.

Deca credeti, că e bine a se publicä tot ce va putë servi la istoria teatrului in Români'a, binevoiti ai deschide colönele „Familiei“. La cas contrar pastrati prologul ca o curiositate literara.

Costachi Caragiăli a murit nu demult, lasand un fiu care pare a calcä pe urmele parintelui seu. El a mai lasat și un volum întreg de poesii nepublicate, dintr care unele merita a fi date la lumina.

Acësta datorita privesece pe fiul repausatului, cât pentru mine, marturisesc că aş fi bucuros să nu se perda cu totul numele unuia din cei antai pionieri pe calea spinösa a artei dramatice in Români'a.

Primiti etc.

V. Alecsandri.

Prolog

pentru inaugurarea noului teatru din Bucuresci.

1852

de Costachi Caragiăli.

Personagi :

Apolon	Deul Muzelor.
Melpomena	Muz'a Tragediei.
Talia	Muz'a Comediei.
Terpsihora	Muz'a Danțului.
Erato	Muz'a Grațiilor.
Caliopei	Muz'a Poesiei.
Polimnia	Muz'a Innelor.
Urania	Muz'a Astronomiei.
Clio	Muz'a Istoriei.
Efterpa	Muz'a Armoniei.
Saturnü	Deul Timpului.
Români'a	
Fam'a	Deița Vestirilor.

Spirite a mai multor autori dramatici din școl'a clasica. Terani. Terance.

Teatrul represinta muntele Parnas.

La ridicarea cortinei se vede Apolon pe muntele Parnas, cu lir'a sa pe genunchi. In giurul seu Muzele in costum antic Elenic. In stang'a și in drept'a, dela planul al 3-le pana la planul 1-iu stau aternate cununi mari de flori, purtand in mijlocul lor liter'a incepetöre a numelui fia-cäru autor classic. Deița Fama vine prin aer, anuciand. Fia-care Muzä ține in mäna emblema artei ce protege. Deul Saturn e cam in mijlocul scenei, facend o dröpta linie din partea stanga a spectatorilor cu cununele spiritelor autorilor. Music'a esecuta un tremolo; apoi un acord de anuciare ce precedza sosirea Famei.

Apolon, cätra Muze.

Imi place-adesä se ve ved

In fața-mi adunate,

Ființe indestrate

De grație divina.

Cu voi imi place să consult

De sört'a omenirei,

Cäci numai voi puteti a fi

Organul fericirei

La trist'a omenire,

Cänd de dureri, mahnire

S'apësa și suspina!

Așä dar astadi v'am vestit

Së fiti in pregatire,

Cä De'a Fama mi-a promis

S'aduca o vestire

Și un nou prozelit . . .

Fiti tóte gata sã primim
Pe-acesta ce nevine.
Cu dulce aer sã-l privim,
Cu frunțile senine,
Precum ni se cuvine.

Talia.

De ve place sã zimbësca,
Cãtra mine-l îndreptați.
Sunt Deit'a Comediei,
Risu-'n mine il aflați.

Melpomena.

De vroiti ca sã jalësca,
Cãtra mine-l îndreptați.
Sunt Deit'a Tragediei,
Jalea 'n mine o aflați.

Talia.

Eũ sunt risul, vesel'ã!

Melpomena.

Eũ sunt plãnsul și urgi'a.

Talia.

Eũ naravuri îndreptez.

Melpomena.

Eũ pecatu-l urmares.

Apolon.

Cu toți putem a înzestrã
Pe-acel ce ni se 'nchina,
Și fia-care pôte-ai da
O grația divina.
Zadarnic dar nu discutați,
Ci De'a Fama așteptați.
Acuma ea sosesece,
Pe toti ne mulțemesce.

(Music'a dã un acord o fanfare. Un nor se cobora. Fam'a se arãta și ese din acel nor.)

Fam'a.

Apolon, mare Deule!
Din lumea trecãtore
Ți-aduc o juna fãta!
Cuvinte rugãtore
Ea cãtra voi îndrãpta,
Ve rãga s'o primiti.
Junet'a-i, frumset'a-i,
Placut'a-i modestia,
E scumpa chezașia
De ceea ce doriti.
Aștepta dar, stapãne,
Porunc'a voi sã-i dati
Spre a se 'nfațisã.

Apolon.

Primim cu bucuria!
Acuma chiar sã vie
Spre a ne salutã.

(Romãni'a se arãta îmbracata în haine naționale fãrte bogate; înaintãza pãna în dreptul lui Apolon, saluta în drept'a și în stãng'a cu maiestate. Music'a începe un prelude de o aria naționalã.)

Chor.

Cãt e frumoșã tiner'a feciãra!

Cãt de dragostãsa!

Cãt de maiestãsa!

Cãt de mladiãsa!

Și cãt de sfiãsa!

Ochii 'n jos pogãra!

Apolon.

Cine ești, fetico? portu-ți e frumos,
Ochiu-ți este ager, trupul maestos.

Juna frumoșica,

Draga copilița,

Ochii 'n sus ridica!

Spune-a ta dorința,

Noi te ascultãm.

Romãni'a.

Apolon me asculta,
Asculta cu rabdare.
Dorința mea e multa
Și rug'a-mi este mare.
Sunt Țer'a Romãni'a!
Din mic'a mea pruncia
Mereu am suferit
Resbãie d'ori ce trãpta
Și sãrta mult nedrãpta
Adesa m'au oprit
De-a face 'naintãri.
Sosita acuma vreme,
Încãt nu se mai teme
Romãnu-'n vãtr'a sa.
Protecti'a ce are
I face lui carare
Spre a înaintã
În lumea de 'ncãntãri.

Apolon.

De nu mai simți dureri și-ai dor de înãltare,
Cu tact și cumpetare
Departa poti sã mergi!
Dar baga sãm'a bine;
La sborul ce-i întinde
Mesura se cuvine;
Și 'n ori ce-i întreprinde,
Pașesce lin și sigur; nu cauta sã alergi.

Cu 'ncetul se ridica vulturul în nãlțime,
Cu 'ncetul face gïurul de-ajunge la desime
De nouri nepetrunsi,
Și 'n sborul lui cel tactic el cauta și mesãra
Distanța 'nșeletãre ce urca și pogãra
Prin norii cei ascunsi.
Dar mic'a paserica
De graba se ridica,
De graba ostenesce,
Și 'n sborul seu cel iute
De câteva minute
Nimica nu zãresce.

Mesãra-ți bine sborul, rezista la ispita.
Departa vei ajunge și sãrtea ta rãvnita
De mulți o vei vedã,
Dar nu grabi nimica; îndata ce vei perde
Încrederea în tine, și 'n alții te-i încrede,
Îndata vei cadã.

Eũ pentru siguranța iti dau acum cu tine
Un deũ sã te conduca precum va fi mai bine
Dar lui sã te supui,
Cãci el ți-a 'ndreptã pasul treptat în spre marime,
Și-ți va întari sborul spre mãndr'a înãlțime
Ce ai ca sã o sui.

Romãni'a.

Apolon! me supui.

Apolon (cãtra Saturn.)

Betrãne veterane! neobosit la lupta,

Mai poti tu face pasuri pe cale ne'nteruptã?

Saturn.

Pot! Sunt betrãn ca lumea, cu lumea me rotesc.
Eũ vãrsta dau la tãte și tãte cãrmuesc.

Cãs'a-mi este ascuțita,

Ea, de brațu-mi manuita,

Secera ne'ncetat.

Eũ zidesc cetãți, altare,

Eũ cosesc și mic și mare!

Spune dar ce m'ai chiamat?

Apolon.

Tiner'a fecióra care stă aice
Tu o vei conduce unde va vroi.
Calauza, reazem, tu s'e-i fii de tóte!
(cãtra *Romãni'a.*)

Lasa-te, copila, timpul s'e te pórte
Unde vei dori.
Mergi cu siguranța;
El a ta speranța
O va sprigini.

Romãni'a.

Respectez a ta vroința
Și urmez povața ta.
Me supun cu umilința
Unde timpul ni-a purtã.
Eü cu dënsul și rabdarea
Ce de mult m'au însoțit
Îmi voi face desbarcarea
La limanul cel dorit.

Chor.

Scump'a ei dorința
Iéta s'a 'mplinit!
De reu, nesciința
Ea s'a mântuit.

Saturnu.

Acum, fetița, róga-te de ceea ce-ți lipsesce,
Cãci grup 'ntreg al muzelor cu fala te privesce.
Prin ele tu vei prosperã, scapãnd de suferinți
Și 'n templul sacru vei intrã de arte și sciinți.

Romãni'a.

În viét'a-mi cea trecuta,
Prin întuneric perduta,
Mult în urma am remas
De sciinți, frumóse arte,
Ce sãnt tóte adunate
Sus pe muntele Parnas.

La cereșc dar dela tine!
Le trimite și la mine,
Cum la alții le-ai trimes,
Și folosuri dela ele
Chiar în timpurile grele
Cu priința au cules.

Apolon.

Îmi place modesti'a-ți! Ea îți fagaduesce.
Progres!

Acel ce se cunoșce pe sine, acela cresce,
Acela se maresce,
Acela 'naintéza,
Acela prosperéza,
Acela dobëndesce
Înnaltul înțeles!

(cãtra Muze.)

Acum la voi remãne,
O! Muzelor divine,
De vreți pe Romãni'a, precum i se cuvine
În cale-i s'e 'nsoțiti

Melpomena.

Noi cu tóte süntem gata,
Noi cu tóte te urmãm.
Romãniã laudata
Ca pe-o sor te salutãm.

Talia.

Îti voi aduce Comedi'a.

Melpomena.

Îti voi aduce Tragedi'a.

Caliopi.

Îti voi aduce Poesi'a

Clio.

Îti voi aduce Istori'a.

Efterpa.

Îti voi aduce Armoni'a.

Terpsihora.

Eu danțul și vesel'a.

Erato.

Eü pictur'a, tectoni'a.

Urania.

Eü ti-oiu da Astronomi'a.

Polimnia.

Eü imnul și Melodi'a.

Melpomena.

Romãniã 'n sinul nostru noi cu drag te-am adoptat,
Ca pe-o sor te sarutãm.

Și cu talentele care cerul nalt ne-a inzestrat.
Noi pe tine te 'nzestrãm!

Apolon (cãtra cununele de flori.)

Voi spirite sublime,

Ce 'n ochii omenirei sünteți l'așã naltime,
Pe drag'a Romãniã cu drag s'o spriginiți
Și geniul seu tiner voi s'e-l însuflețiți,
Sublim Șekspir, slavite Molier,
Esil, Rasin, Corneil, Aristofan, Volter,
În sborul care faceti prin lumea de sciinți.

Ve rog s'e ve opriți

Și 'n dulcea Romãniã, s'e-i duceti cunoscinti
Și s'o povațuiti!

(O lumina se respãndesce pe scena; cununele se mișca în semn de primire.)

Chorul.

Au primit! au primit!

Te bucura, fetița.

Iubita copilița,

Acum s'a hotarit!

Junimea 'naripata

De-acum povațuita,

Va fi neobosita

La scrieri mai solide, la fapta mai barbata!

Te felicitãm,

Te felicitãm,

Și progres în tóte cu drag îți urãm!

Romãni'a.

Ve mulțemesc, ve mulțemesc,

Surorilor divine,

Pe plaiul nostru românesc

Primite-ți fi cu bine!

Apolon.

O locuința mãndra acolo ve aștépta,

Într'ëns'a voi cu tóte ferice-ți locui.

Din ea o șcõla nõua veți face și 'ntelépta,

Din ea a vóstre arte în lume-ți respãndi.

Muzele.

Așã, așã vom face,

Povața ta ne place.

Apolon.

Încoronați virtutea! Blamați neomeni'a.

Prin blãnde maniere poporul îndreptați.

Și ca s'e prospereze în secolu Romãni'a

O șcõla de naravuri frumóse 'ntemeiați.

Muzele.

Așã, așã, vom face,

Povața ta ne place.

Apolon.

Ferice este țer'a al cãreia parinte

Cu inima ferbinte

O 'ndëmna, o împinge s'e mërگا înainte.

Teatrul e sciința! și șcõla de lumina!

El viét'a ne 'ndreptéza, durerea ne alina

Prin rad'a cea divina.

Chor.

Ferice este țer'a al cãreia parinte

O 'ndëmna, o împinge s'e mërگا înainte!

Apolon.

În chor porniti cu tôte
L'acea zidire noua.
Grabiti pe cât se pôte,
Căci se cuvine voue
Să o inaugurați.
Un imn de gratulare,
Un chor de salutare,
De inaugurare
Cu tôtele formați.
Cu aripi ușurele sburati l'acea zidire
Și multa fericire
Acolo anunțați.

Cântați un imn de pace, de mândra re'nviere
Poporului ce are un nume drept avere,
Și tot pe cale buna voi mersu-i îndreptați!

Mușele și Chorul.

Haidem, haidem să ne grabim,
Pe Apolon să-l ascultăm.
Teatrul nou să-l locuim,
Să-l inaugurăm!

(Pornesc cu toții în modul următor : Saturn ținând de mâna pe Români'a și Muzele fac un giur pe dinaintea spectatorilor. Es în stâng'a în vreme ce se coboară o cortina în dreptul muntelui Parnas. Pe cortina se ved zugravite armoriile țerii. Culisele sânt unite prin semighirlande de flori cu colôrele României. Orchestrul esecuteza arii naționale. Apoi întra de prin stâng'a toți personajii din acest prolog; și din drept'a toți actorii îmbracati în costume naționale bogate. Ei cânta imnul. Pe urma șese mici fetițe și șese baetei costumati în silfi fac un semi-rônd, și dupa ei vinți alți doi cari aduc două mari buchaturi; și le oferéza, dicénd : Ție, prè înalțate Dômne! Ție înalta nobleța și generosule public!)

Imnu cântat de toti.

Noi, tinere mladițe
În arte, în sciințe,
La voi ne 'nfațișăm.
Români de tóta mân'a
Ce-aice ve aduna
Serbarea ce serbăm.

Vivat! traiésca Prințul! Vivat iubit'a țera!
Vivat noul Teatru! în el chiar asta séra
Românii s'au adunat
Și 'n limb'a stramoșesca
De trup'a Românésca
S'au inaugurat!
Vivat! Vivat! Vivat!
Traiésca Prințul, țer'a și cei ce l'au fondat!

U n t u t o r.

— Comedia în 2 acte și 1 tablou. —

(Urmare.)

B u z d u g a n (îngâmfat.)

Deu!... Este o deosebire... este o deosebire mare.

J o n i ț a (care abiá ține risul.)

Déca î-i spune să se împace, are să-i fia tare cfuda, are să înțelégă că n'ai gândit nici odata la dên's'a. (În parte.) Te-am prins moșnege!

B u z d u g a n.

Cum oi u vedé-o, am să-i spun. (S'aude o trasura, apoi trage clopotelul.) Me duc să ved cine a venit. (Iese prin uș'a din mijloc.)

Scen'a III.

J o n i ț a (singur.)

Sciu că îngâmfatul de moșnég, parte de cfuda,

parte de frica are să vorbésca pentru mine. El scie acum, că l'am prins cu oc'a mica. Ai vedut!... Ar fi vrut să-si încaldésca betrânețele pe langa Rarița. Apoi ce să mai dîci de cei tineri deca betrânii s'apuca de nebulii! (Se aude glasul lui Buzdugan.) Poftim întrați aici și eu me duc să caut pe boerul nostru.

J o n i ț a.

Vine vr'un musafer... hai să ne ducem!

Scen'a IV.

(Uș'a se deschide și Dornescu întra în haine de voiagiú. Lui Jonița care vré să se furișeze.)

D o r n e s c u.

Da stai mei Jonița!... Nu cumva nu me mai cunosci?

J o n i ț a.

Cum nu, domnișorule!... N'am uitat eu vênatôrele nôstre.

D o r n e s c u (ridénd.)

Când am împușcat diu'a alba o cocovae și me miram, că au ciocârlile așa cap mare. Ha! ha! ha! Déca ar fi tot vênatori ca mine, ar murfiepuri de betrâneța.

J o n i ț a.

Și capriôrele?

D o r n e s c u.

Uita-te, îndracitul.

J o n i ț a.

Apoi dá, îmi aduc și eu aminte cum v'ați dus singur, la vênat de capriôre selbatice, și în loc de-a sui munții, v'ați ratacit prin satele vecine și ați gasit...

D o r n e s c u (ridénd.)

Capriôre fôrte blânde. Da bine dîci, ce face stăpânul teu?... Sânt trei ani că nu l'am mai vedut:... am fost tot prin strainetate... Cum petrece? Bine?

J o n i ț a.

Nu tocmai bine.

D o r n e s c u.

Și de ce?

J o n i ț a.

De an véra a adus pe-o duduca dela Iasi. Dlui î-i... am uitat ce! Scii dta... stă duduca sub privighearea dtale.

D o r n e s c u.

E tutor. (În parte.) Acum sciu de cine e vorb'a! Fiftôrea mea... Să vedem ce-i cu dên's'a! (Tare.) Ei și?

J o n i ț a.

Mai drac împelițat n'am vedut decând sânt decât fét'a asta!... Când alți ômeni mânânca, ea o pornesc calare prin câmpuri, ca tocmai acum; când dorm ceialalți, ea cânta în drêmb'a cea mare. Nu asculta pe nimene, e totdeuna în harzag cu madam'a ei cea betrâna, și-i face peri albi sermanului boer. Altfel e tare buna și fetele din sat se dau în vânt dupa dên's'a. Dă marafeturi, câte încap! Acuma e vorb'a s'o marite. Vai de-acela care a luá-o! Sciu, că n'are nevoie să dica : „Bate-m'ar Ddeu“ că-i batut și resbatut!

D o r n e s c u (vesel.)

Să traiesci Jonița!

J o n i ț a.

Sarut mânilé!... Da pentru ce?

D o r n e s c u (ridénd.)

Pentru că m'ai facut să aflu adevéru. Asta nu se 'ntêmpla adese-ori unui mire. Tu nu scieai că eu sânt fericitul și așteptatul logodnic?

J o n i ț a.

Vai de mine și de mine, ce-am facut!

Matilda Poni.

(Va urmá.)

Rugaciunea femeii.

Calindarul septemănei.

Ziu'a sept.	st. v.		Numele sântilor și serbatorile.	Sorele	
	v.	n.		resare	apune
Duminica	15	27	S. Apost. Onisim.	6 38	5 26
Luni	16	28	Muc. Pamfilie.	6 36	5 26
Marti	17	1	M. Muc. Teodor T.	6 34	5 26
Mercuri	18	2	Par. Leon Papa.	6 33	5 27
Joi	19	3	Apostolul Archip.	6 33	5 29
Vineri	20	4	P. Leon episcop.	6 31	5 30
Sâmbeta.	21	5	Parint. Timoteiu.	6 30	5 32

Scrisori din Viena.

(Serbarea memoriei lui Lessing. Balul român. Carnevalul. Cruceii din anul 1873. O gluma sănătoasă.)

O sută de ani dela mărtea lui Lessing, și tipul marelui poet reapare din umbră a trecutului încungurât de o aureola mai splendidă ca înainte de aceea. Națiunea germană se întrece într-o serbarea memoriei lui; mai cu seamă se entuziasmează junimea, care aranjează comersuri, conducturi de faclii și alte festivități spre a glorifica umbră a poetului clasic. Teatrele prin reprezentațiunea dramelor „Emilia Galotti” și „Nathan der Weise” readuc în mintea publicului spiritul marelui poet; învețatii țin prelecțiuni publice referitoare la viața autorului, analizează scrierile lui și-i fac elogiile cu tot dreptul meritate.

Trasurile marcante din operele lui, în cari se manifestă geniul puternic, te fac adese a-ti aduce aminte de cuvintele unui scriitor, care admirând tablourile lui Rafael dăse: „Aceste vor fi operele unui artist, care a murit de timpuriu”. Omul se înfioră de o asemenea judecata a generațiunii ce urmează, și totuși acesta e așa; spiritul ce straluce în asemenea capo d'opera, de-ar trece ori și cât de târziu, el se vede totdeauna pră tiner pentru a muri.

*

Tot în septemână trecută, și anume la 3/15 febr. se țină aice balul junimei române în saloanele reuniunii de musica, carele avu un succes complet.

Din cauză a doliului pentru principesa de Braganza, curtea nu putu fi reprezentată prin cutare archiduce, ca în alți ani. Dintre barbații de frunte erau de față: Esc. Sa dr. Silvestru Morariu, arhiepiscop și mitropolit al Bucovinei, br. Vasilco, cav. Hormuzachi, fostul ministru Hoffmann, deputații români din Bucovina și alte persoane.

În sală decorată splendid aproape la o sută de parchi danțara quadrilul, la musică a lui Ed. Strauss, carele compuse și escută cu asta ocaziune un vals intitulat: „Karpatenlied” din arii naționale.

Diarele d'aici scriu raporturi foarte magulitoare pentru această întreprindere. Felicităm dara și noi din inima comitetul aranjator în fruntea căruia se află dl drd St. Ciureu!

*

Carnevalul se apropia de fine; baluri de elita, baluri mascate etc. sunt la ordinea zilei, ca și cum ar voi să folosescă bine puținul timp ce le mai rămâne. Inse pe lângă toate încordările, se pare cumca totuși carnavalul de estimp nu și-a putut estinde farmecul sau asupra spiritelor cu același succes cum se întâmplă această până acuma. Prin straturile atmosferei pline de parfum seducator și undulate de acordurile musiciei ra-

pitore, resuna estimp, mai des ca de comun, vocea desperată a calamității și miseriei; afara de aceea, cele mai alese locuri de petrecere nu au ramas scutite câte de un incident, ce la lumină a candelabrelor orbitore iti producea fiori reci, și atragea pe față a lumii îmbuibate în plăceri o colore palidă misterioasă.

Când pe parchetul lucitor al salei de dans în față a societății culte resuna pălmile, ce și-le împart în furia eleganții dansatori, când sub mască a calugarului capușin se descopere conspiratorul democrat, lucrând contra legei. acolo unde lumea vre să scape de grigile vietii, pot ore aceea, cari sunt sub același acoperământ să fîa cu animă ușora? Său deca se aduce scirea, că un parinte bêt de furia, și desperat sub miseria și calamitate, neavând cu ce-si nutri fiii sei, i ucide cu secura, ier el se spânzura de cuiul din ușa, ore nu-i va cuprinde pe mulți fiorul, și un glas al conștiinței ore nu le va dice: cu o suma mica din prisosul meu aș fi putut scapă atâtea vietii?! Și aceste toate în carneval.

Barbații, căror le zace la anima binele deapropelui, privesc cu ingrigire la toate aceste, inse bunavoința lor e pră puțin spre a pută scapă massă a de ghiarele lipsei.

*

O scire curioasă se lată zilele trecute prin toate unghiurile cetății. Se dicea, că în urmă a unui remașag făcut între doi cavaleri, dintre cari unul, care afirmă că în anul 1873 nu s'au batut numai 3700 de cruceri de arama, s'a decis a adună toti crucerii din anul amintit, platind fiesce-care cruceriu câte cu un deceriu.

Vestea trecu rapede și produse mare mișcare între toti speculantii de aice. Jidovii adunau crucerii din 73 său prin specula său platindu-i scump; marquerii și birtașii întorceau în mână crucerii primiti dela ôșpeti ca bacșis. Mai întristati erau speculantii dela bursa, cari neavând numai hârtii de preț, asta-data nu puteau face G'schäft, și mai veseli erau cerșitorii, ei posedeau mai mulți cruceri din 73.

Toti acestia alergau cu bani adunati în moduri diferite la locul decis, unde eră să li se platescă indecit; inse ce mirare, acolo nu-i așteptă nimene. A fost faima gôla. S'au înșelat mulți, cari apoi s'au decis a nu mai crede minciunilor.

*

Furôrea eră să dispara, când într'o buna demineta o foia locală aduce cu litere mari publicațiunea: „Toti p. t. domni, cari posed cruceri din 73 binevoiesca a se înfașă în localul meu. Strad'a turn. nr. 36. N. H. cafetier”.

Așa dara nu a fost înșelacune, isi diceau cei interesati, și alergau în raptul capului, care de care să fie cel d'ântăiu. Cafetierul primi cu placere pe fiescecare și la rugarea acestora el dăse: „Da, mi-am luat cutezanță a ve rugă, să binevoiti a ve înfașă în localul meu, am fost foarte curios a ve cunoșce, imi causati o deosebita placere”. Și cu un zimbet plin de umor se plecă spre a le mulțumi pentru onôrea ce i-au făcut; la aceste mulțimea adunată, său se departase cu buzele drimboiate, său își lasă acolo, câte pe un pocal de cafea, crucerii sei.

A fost cu spirit cafetierul nostru, glumă a i-a reușit; a tras folosul faimei, căci crucerii din 73 au ramas în mare parte la el.

Coresp. ord.

O catastrofa cumplită.

München, 19 februarie.

Diuariele d'aici anunciasera cu deosebita placere pregătirile grandioase ce se facura de cătra studintii dela

academi'a artelor frumoase, spre arangierea unei petreceri în salile Coloseului pentru ziua de ieri.

Se scie, că acesta academia este una din cele mai renumite academii de bele-arte din tot universul. Numarul studinților cari sînt din diferite părți a lumii se urca mai la 500 și publicul eră sigur despre reușita splendidă a acestei petreceri.

Și 'n adevăr ziua mult dorita sosi. Încaperile cele mari reprezentau un labirint care eră împlut de o mulțime de corturi pitoresci lucrate cu multa precauțiune, de orece studinții din diferitele școle aveau diferite misiuni; unii reprezentau Indianii, alții Africanii, unii Americanii, alții Spaniolii etc.

Îndata la intrare în drept'a vedeai o spelunca, ce representă poporațiunea polara numita „Eskimos“. Spelunca de ghiata ce cugetai, că e naturala eră construita parte din gips parte din hârtia, care eră zugravita și dă sloilor adeverat'a forma naturala. Lînga acest'a eră ospetari'a spaniolilor, încă foarte bine lucrata; pânzele ce formau pereții erau așa zugravite, cât numai deca le pipaii, aflai că sînt pânze și nu scânduri și bârne în starea cea mai primitiva. Lînga acest'a se radică o ospetaria a orașului München, apoi altele dintre cari ospetari'a americana din munții seculari mi-au atras atențiunea; totul dela acoperemnt pâna la vetr'a din internul chillei eră foarte original.

La intrare în partea stîng'a eră clubul studinților ce reprezentau pe Chinesi. Un turn, un bazar, un teatru și o ospetaria pentru thee, toate erau de minune bine construite. În lontru chinesi și chinezoice erau întinsi a lene, cestia din urma cu umbrările își faceau vînt și tramiteau caletorilor ce se gramadiau în ținuturile lor câte o dulce sarutare.

Apoi erau clubul Saxonilor, a Polonilor a căror ospetarii nu mult perdeau din originalitatea lor. În stîng'a în fund eră o ospetaria, o cafenea și un harem în Cairo. În fund înse vis-à-vis de intrare eră nai'a emigranților. Suind treptele, ajungeai în galeria, aci erau ospetarii și o cuqlaria. Cu deosebire ospetari'a bohema eră foarte originala. Studinții din salile antice represintau o banda fantastica jidovésca, costumele cum și purtarea lor erau foarte potrivite. În mers schiopetat percurgeau diferitele încaperi.

La noué ore ospetii erau foarte numerosi, numarul se urca mai la 2000. Principi, notabilități înnalte, cum și profesorii dela academia, cu un cuvînt mai tot ce Münchenul are mai însemnat se aflau în frumoșele încaperi. Renumitul profesor Makart din Viena încă a onorat studinții cu present'a lui. O adevărata îndestulare sufletésca simția fia-care când i se deschidea înaintea ochilor acesta priveleşce. Între sunetele musicilor, între strigatele de bucuria, a risetelor se strecură timpul cu mare repeziune. Ospetii, respective caletorii mascati, cari aveau să percurga prin acest labirint și a căror caletoria alegorice se numia „în giurul lumii“, erau adanc mișcati de succesul cel splendid al studinților academici; ei petreceau cu placere în ospetariile și cafenelele artificiale pentru de-a uită tot trecutul și a se delectă în placerile presinte.

Dar rare-ori se întempla ca în fundul cupei fericii să se năse afle cîtiva picuri de venin. Aci înse veninul din fundul cupei a fost cu mult mai puternic ca începutul dulcetii fericii, căci deodata spelunca poporului Eskimos, dela intrare s'a prefacut în o flacara înspaimentătoare. Din mijlocul salei se înnalță cătra plafon strigatele desparate a mulțimei, și o frica panica cutrieră animele privitorilor.

La moment din mijlocul speluncei sare un individ din cap pâna în tălpi tot în flacari, alérga prin sal'a mare între țipetele cele mai dureróse, apoi cade la pământ lipsit de simțiri.

Toti erau lipsiti de cugetare la asta catastrofa, un american se reculege, arunca mat'a sa bogata pe corpul leșinat arđend de viu, și cu ajutorul altor se năseșce a naduși focul!

În acel moment alti individi încungjurati de flacara se rostogolesce în spelunca pentru de a stinge focul de pe ei, fãra de a scî ce fac și se școlă, ies afara, alérga prin sala printre mulțime, ajung pe strade și acolo tavaliti în néu'a jumetate topita își perd simțirile! Ajutorul au aparut, dar au fost pré târđiu, de și momentan, pentru cei ce ardeau. Raniților transportati în spitale s'au oferit tot ce au fost posibil.

Focul cu ajutorul pompierilor s'au marginit, căci de nu peste 500 și pôte mai multi deveniau victim'a mortii în modul cel mai tragic.

Dupa 2 seu 3 minute se strigă în sala că nu mai e periclu, totul e aplanat, numai unul este ranit, ceialalti foarte puțin. Înse acesta scire a contribuit foarte puțin pentru de-a alinã durerile privitorilor și suferinđilor. Partea cea mai mare din public a parasit salile la moment, ducend suvenirile cele mai dureróse în pepturile lor. Cei cari s'au aflat în acel moment prin galerii, abiã dupa aceea au înțeles de cumplitul eveniment.

A dou'a di adeva în 19 faur o fôia din loco în articolul seu de fond publică un necrolog cu litere mari negre! Numarul morților la asta catastrofa pâna sér'a s'a urcat la 8. Asemene sînt încă cătiva pentru cari medicii au pučina speranța.

Caus'a nefericitului incendiu se esplica în diferite moduri, probabil că e acest'a: În spelunca „Eskimos“ 15 persoane costumate ca poporul Eskimos cu pei artificiali facute din in, rașina, bumbac, și alte materii ușor aprindere, stateau întinse a lene conversând, fumând, etc. când deodata un individ aprindendu-si cigaret'a fãra de a cugetă, în ris aruncă lemnușul aprins pe vestmêntul colegului seu din apropiare; vestmêntul ia flacari, colegii alérga spre a stinge cu mânilor focul și în plecare vestmintele lor asemenea iau flacari. La moment spelunca se prefaca în o flacara imensa, tragend dupa sine urmările cele mai fatali.

O fôia esclama: „Dumneđu se consoleze parinții consângenii și amicii morților și raniților, căci oménii nu sînt în stare“!

Sever Mureșanu.

Rugaciunea femeii.

Sublim moment!

O juna femeia, model de frumusețe, candida și grațioasa, se rôga lui Dumneđu.

Nu în biserica, nu înaintea altarului, ci departe de oraș, departe de omeni, în lunc'a verde, sub ceriul liber, unde nu este nimene, unde se afla numai dênș'a și acela cătra cine își îndrepta rugaciunea: Dumneđu.

Este loc mai potrivit pentru a ne versă secretele animei?

Singuretatea e amic'a cea mai fidela. Ea nu ne tradéza. Ne asculta. Ne mângăia și ne alina.

Aice nu ne conturba șgomotul profan, nimene nu ne insulta simțimintele intime, putem să le descoperim fãra șfiela... Și, ah! ce dulce este a-ti puté deschide anim'a și a spune tot ce o apésa...

Celebrul Kaulbach ne schițeza un asemenea moment prin ilustrațiunea ce publicăm în nr. presinte.

Priviti acest tablou frumos și plin de candóre! El vorbesce de sine, și nu mai are trebuința de nici o esplicațiune.

I. H.

C e e n o u ?

Ioan Corhan, preposit al capitolului gr. c. de Oradea-mare, abate de Prino, vicar general episcopesc, președinte al tribunalului matrimonial și al esaminatorului prosinodal, a încetat din viață, după lungi și grele suferințe, la 24 l. c. în etate de 72 ani și în al 44-lea al preoției sale, și fu înmormântat adi sâmbeta la 26 februarie, cu pompa mare, oficiând însuși Pr. Ssa parintele episcop diecesan Mihaiu Pavel, însoțit de membrii capitolului și de numeroși preoți; fiind de față un public mare din toate confesiunile orașului. Repausatul, născut din părinți plugari în Leta-mare, și petrecând mai mulți ani ca preot la sate în comitatul Biharia și Arad, a ajuns canonic sub episcopul Erdélyi, ier preposit în 1879. Densul a fost căsătorit, dar apoi i-a murit soția, după care i-a rămas o fiică, Ana, adi soția parocului Ignat Szabó în Cordeu. Fia-i țerină ușoară!

George Vasilieviciu, distinsul protopresbiter gr. or. al Aradului, o decore al diecesei sale și al clerului de care aparținea, a repausat repentin la Șoimoș, în comitatul Aradului, făcând tocmai visitațiune protopopă, la 22 l. c., în etate de 58 ani, gelit de soția sa Ana nasc. Nicóra, de Marta maritata Kober și Sofia maritata Pascuovicu ca surori, de Mihaiu Nicóra ca cumnat, de Iuliana Nicóra maritata Filimon și de Sofia Nicóra maritata Antonescu ca cumnate, de numeroși consângeni și de toți cei ce l-au cunoscut. Pierderea este cu atât mai mare, cu cât delă activitatea și zelul său, ca nu demult ales protopresbiter al Aradului, se aștepta mult. Nu de mult luase chiar inițiativă pentru înființarea unei școle de fete în Arad. Înse crudă a morțe l'a împedecat a pute conduce la realizare această idee. El fu înmormântat la Sîrița, comitatul Arad, unde fuse înainte protopresbiter. În etern amintirea lui!

Domn'a României a tradus în limbă germană și a publicat un volum de poezii române de Alecsandri, Bolintinianu, Șerbanescu, Negruzzi și Eminescu. Colectiunea a apărut la Lipsca sub titlul: „Rumänische Dichtungen“, și semnată cu pseudonimul „Carmen Sylvia“. Tiparul e elegant, și cartea voluminoasă de 211 pagini. Traducerea e frumoasă, ușoară și bine reșită.

Diet'a în ședințele de mercuri și joi a desbatut proiectul relativ la modificarea unor §§ din legea pentru timbre. Între altele s'a decis, ca în viitor pe rugărilor pentru schimbarea numelui să se pună timbru de 50 cr., până acuma a trebuit să se pună 5 fl. Mende a propus să se ștergă timbrul de 30 cr. pentru anunțurile din ziare, dar propunerea s'a respins.

Hymen. *Dl Basiliu Suciu*, teolog absolut, la 21 l. c. și-a încredințat de soția pe domnișor'a Elena Socanu, fiică dlui Michaila Socanu, paroc gr. c. în Capușul-de-Câmpia în Transilvania. — *Dl Ioan Onitiu* și domnișor'a Sofia Perșoiu, își vor serbă cununii la Brașov în 15/27 febr.

Din Sibiu ni se scrie: Petreceri ca în carnavalul prezente n'au avut sibiianii nici odată. Petreceri de patinaj, renumitul circus Sidoli, teatrul dlui Petculescu și o sumetenia de baluri, ne copleșira toate un'a după alt'a. Reprezentațiunile teatrale, de și unii dintre actori, cum sânt dd. Jonantu și Racoveanu, merita totă laudă, n'au fost cercetate după cum ar fi trebuit. Din piesele jucate, comediele au avut bun succes, ier melodram'a: „Luarea Griviței de către armată română“ de Vitaly, a avut un succes escelent, d'aceea s'a și reprezentat de două ori. Aici cauta să intercalez următoarea

picanteră. La primă reprezentare a acestei piese sală teatrului eră îndesuită de spectatori, între cari se aflau foarte mulți țerani din giur. Se jucă tabloul III, asaltul Griviței, în care vine scen'a, că un curcan de statura atletica apuca pe un stegar turc, îl radica peste cap, și trântidu-l la pământ, îl rapesce stindardul. Partea acest'a a fost jucată cu atâta verva, încât un țeran, iera cumplit, de pe bancă prima, se radică în picior și cu o față dușmănoasă strigă cât putu: „Dă, dă!“ Hilaritate. La începutul unei viitoare trupă dlui Petculescu va plecă spre Fagăraș.

Luarea unui drapel turcesc de către Roșiorii români la Plevna. Ieta subiectul ce reprezintă un frumos tablou colorat, apărut de curând în librăria dlui Paul Cieslar în Graz. Acest tablou plăcut, executat în vii colori, este de 50 centimetri înalt și de 70 centimetri lat și costă 8 fl., fără cadra, ier cu cadra aurită 13 fl. Cumperătorii opului „Resbelul Oriental“ primesc acest tablou cu preț redus. Cu placere recomandăm acest tablou familiilor noastre, căci el va forma o decorațiune plăcută a unei case române.

Pentru expozițiunea din Sibiu s'au format comitete locale de expozițiune 1) în Brașov, president dl Diamandi Manole, comerciant; 2) în Satu-lung (pentru Sacele), president Ioan Dorca, director al școlilor normale din Satu-lung (Hosszufalu); 3) în Bărescu (pentru Treiscaune), president Dimitrie Coltofean, preot; 4) în Feldiara, president Iosif Morariu, învețator dirigent la școlile române; 5) în Beclean, president Sim. Moldovanu, învețator principal; 6) în Lăpușul unguresc, president Vasile Mustea, protopop; 7) în Deș, president Gavril Manu, adv.; 8) în Șeica-mare, president Nic. Racofa, medic cercual; 9) în Mediaș, president Dionisiu Roman, cancelist; 10) în Biertan (Birthalm), president Dionisiu Chendi, administ. ppeșe în Șaros, post'a ultima Elisabethopol.

Carneval. *La Sibiu* balul calicot aranjat în 21 l. c. de către damele române în folosul școlii mai înalte de fete române, ce are să se înființeze acolo, a reșit foarte bine, căci s'a întrunit un public numeros și distins. În lipsă a unui raport mai lung, de care, de și ni s'a promis, nu ni s'a trimis, însemnăm ceea ce ni se signalisă, că vinitul brut a fost cam 500 fl. Dn'a Maria Cosma, president'a renniunii, dimpreună cu celelalte dame se pot felicita de succesul avut. Dintre notabilități au fost de față: Esc. S. Miron Romanul, archimandritul și vicariul Nicolau Popea, superintendentele dr. Teutsch, Esc. Sa comandantul V. M. C. Bauer, mai mulți ofițeri și funcționari publici. În pauza s'a jucat Calușerul, după pauza Hațegana. Dar Roman'a? — *La Sacele* corpul didactic va aranjă la 14/26 febr. bal în otelul „La sora“; înainte de bal se vor jucă piesele: Paracliserul, Herscu Bocceagful și Vladuțul mamei; venitul curat este destinat în folosul școlii de țesut ce se va înființa la Sacele.

Sciri din Români'a. „Societatea Transilvania“ țină adunarea sa generală în Bucuresci la 8/20 febr. — *Proiectul de buget* pentru anul 1881—82 s'a stabilit astfel, încât nu este nici excedent, nici deficit. — *Domnitorul* a luat parte joi la vânătoare la Crivina, aproape de Ploesci, unde au fost invitați mai mulți vânători. — *La dl Boerescu*, ministru al afacerilor străine, a fost marți o serată musicală, care a reșit foarte bine. — *Societatea corpului didactic* a ținut duminică adunare, în care s'a aretat dorința d'a vedea Societatea întrând într-o perioadă de activitate și a oțarit, că ședințele generale se vor ține regulat odată pe luna. — *Dl Fontanini*, membru Acad., a dat semne de nebuire.